Nro. 1.

GAZETA LWOWSKA.

w Piątek dnia 3. Stycznia 1812.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa d. 3. Stycznia. — N. Pan raczył W. Drdackiego gubernialnego Konsyliarza i Prokuratora Kamery, wynieść na godność Stanu szlacheckiego w dziedzicznych Kraiach sw-ich.

Z Wiednia d. 25. Grudnia. — N. Pan raczył WW. Jana Nepomucena Gussmann i Liedemann Radzców Kommissyi nadworney, mi-no.vać aktualnemi Radzcami w naywyższey swoiey Kamerze nadworney w interessach mennicznych i górniczych ustanowioney.

C. K. Feldmarszałek - Porucznik Baron Zach, wydaie dzieło pod tytułem: Początki obrotów woiennych; tom pierwszy (zawieraiący 15 1/2 arkuszów z 10ma tablicami sztychowanemi, a kosztuiacy 2 Z. R. w W. W. na drukowym, a 3 Z. R. w W. W. na kleiowym papierze:), wyszedł już .. druku.

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża d. 8. Grudnia. — Monitor wczorayszy, zawiera następuiącą sprawę zdaną Cesarzowi Iegomości przez Ministra Dyrektora Administracyi woienney: "N. Panie! Stosownie do rozkazów W. C. K. Mości żądałem od Marszałka Xięcia Eckmühl wyszczególnienia skarg, które go skłoniły domagać się o oddalenie ze służby P. Desirat, Kommissarza Ordonatora przy iego woysku. Mam honor złożyć W. C. K. Mości odpowiedź Xięcia pod dniem 22. Listopada, z którey się pokazuie, iż P. Ordonator Desirat był oskarzonym o żądanie i otrzymanię od PP. Marks i Friedländer, ieneralnych dostawiaczów żywności dla 32. Dywizyi woyskowey, pieniędzy, żywności i rzeczy, wartuiących 930 Frydrychsdorów. Nie przytaczam W. C. K. Mości oburzaiących szczegółów tych chytrych sposobów, których użył P. Desirat dla zniewolenia owych liwerantów do tak licznych ofiar. Dowiedziawszy się Xiaże Eckmühl o tych zdzierstwach, powołał P. Desirat do siebie w przytomności Hrabiego Chaban, Jenerała d'Hastrel i naczelnego Ordonatora P. Chambon. P. Desirat zaprzeczał przyięcie pieniędzy i kleynotów, ale musiał przyznać się do drzewa, cukru, kawy, leguminy i poiazdu, których dostarczenie byliby zaświadczyli w potrzebie kupcy, którzy mu tych rzeczy dostawili, i od PP. Marks i Friedländer zapłatę za nie otrzymali. Po tych zeznaniach przekonał się Xiaże o prawdzie wszystkich skarg zaniesionych przeciw P. Desirat i zrazu postanowił stawić go przed sąd woienny i ukarać publicznie. Lecz szanuiąc korpus Kommissarzów woiennych, żądał tylko od P. Desirat, ażeby swóy urząd złożył i wymuszone summy powrócił. Względem tego Xiaże tak się wyraża: „„ Gdy ten przypadek dał mi szczególną okoliczność poznania delikatnego uczucia i chwalebnego sposobu myślenia Kommissarzów woiennych moiemu korpusowi woyska dodanych, osądziłem więc, iż surowość powinna trafić tylko P. Desirat, który utracaiąc swóy urząd z przyczyny swoiego kary godnego sprawowania się, byłby przestrogą niemaiącym ieszcze dosyć stałości w swoich zasadach; lecz hańba iego nie powinna spadać na korpus szanowny, który pod moiém okiem nabył praw do względów J. C. K. Mości. "" Z tych to powodów przestał Xiaże na żądaniu oddalenia P. Desirat ze służby i przesłaniu mi tegoż żądania dla złoże-

nia go W. C. K. Mości i na rozkazaniu P. Desirat, ażeby odebiane 930 Frydrychsdorów zwrócił. P. Desirat oddał w saméy rzeczy tę summę bez naymnieyszego odporu, przyznał się zatém do tego, co z początku chciał zaprzeczać. Dnia 4. Grudnia 1811.

(Podpisano) Hrabia Cessac.

Cesarz Jmć wydał w téy mierze wyrok następuiący: Minister Woyny każe wykonać prawa Państwa. W Pałacu Tuilleries dnia 4. Grudnia 1811.

(Podpisano) Napoleon."

Z Hamburga d. 10. *Grudnia.* — Magistrat tuteyszy napomina tych, którzy ieszcze swoich podatków nie zapłacili, po raz ostatni i zapowiadaiąc przedsiewzięcie naysurowszych środków, ażeby swóy podatek gruntowy, osobisty, patentowy, od ruchomości, drzwi i okien zaspokoili. — Nowa Hamburska Gazeta ustała. —

Włochy.

Z Medyolanu d. 4 *Grudnia* — Jego Cesarzowiczowska Mość Xiąże Vice-Król postanowił wyrokiem dnia 27. Listopada w *Monza* wydanym, co następuie: „ 1) Od 1. Stycznia 1812. w każdym Departamencie Królestwa *Włoskiego*, wyiąwszy Departament *Olony*, wychodzić będzie tylko iedna polityczna Gazeta. 2) Ta zostaie pod dozorem Prefekta, może tylko za iego pozwoleniem bydź wydawaną, i nosi nazwisko tego Departamentu, w którym się drukuie. 3) Dzienniki literatury i umieiętności nie mogą odtąd żadnego obcego, do ich wydziału nie należącego zawierać artykułu. 4) W Departamencie *Olony* zatrzymuią się tymczasowie i wyłącznie: Il Giornale italiano, Il Corriere Milanese, Il Poligrafo, Gli Annali delle Scienze e delle Lettere; Gli Annali d' Agricultura, Il Giornale di Giurisprudenza, Il Giornale d' Indizio, Il Corriere delle Dame. 5) Minister Spraw wewnętrznych przełoży Nam ile możności w naykrótszym przeciągu czasu ieneralny rys wszystkich politycznych, literackich, umieiętnych, handlowych i uwiadamiaiących Dzienników i wymieni Nam te, które dla czasu, przez który istnią, dla liczby Abonentów i sposobu, iakim są wydawane, nad inne zatrzymanemi bydź zasługuią. 6) Odtąd w Królestwie Włoskiém, nie może bydź wydawanym żaden Dziennik bez Naszego szczególnego upoważnienia, które podług doniesienia Ministra Spraw wewnętrznych udzielamy.

Królestwo Neapolitańskie.

Z Neapolu d. 24. *Listopada.* — Podług wiadomości z Sycylii, które przez rybaków z tamtąd zbiegłych otrzymano, został dnia 11. Listopada, w główney kwatérze angielskiey w Messynie następuiący rozkaz drukowany przybity: Jenerał-Porucznik Maitland, Dowodzca wóysk angielskich w Sycylii, widzi się bydź przez okoliczności zmuszonym, ograniczyć na krótki czas rybołowstwo w nocy wzdłuż brzegów przez Anglików osadzonych i iuż w téy mierze Dowodcóm woysk między Melazzo i Taormina stoiących, potrzebne wydał rozkazy. Żadna barka, która do Króla Sycylii, albo do flottylli angielskiey nie należy, nie powinna się tam w godzinę po zayściu nocy pokazywać. Żadna barka, która w dzień ryby łowi, nie powinna się nad dwie mile od brzegów oddalać, albo w pośród kanału zmydować. Dowodzca angielski zapewnia dobrych i spokoynych mieszkańców Sycylii, iż ten rozkaz, który niechętnie wydał, znowu odwoła, skoro okoliczności pozwolą. W każdym przypadku nie będzie ón trwał długo, a w tenczas będą mogli rybacy znowu do swoiego wrócić się zatrudnienia.

Xięstwo Warszawskie.

Z Warszawy dnia 28. *Grudnia.* — Wczoray wieczorem były u dworu pokoie na pożegnanie, z powodu wyiazdu Królestwa Ichmość nazaiutrz; iakoż dziś rano wyiechali na powrót do Drezna. Odiazd ten dobrego Monarchy z Familią Jego, napełnił tę stolicę smutkiem. O 5téy zrana woysko osadę tuteyszą składaiące stanęło w szyku wzdłuż ulic, któremi Monarcha miał iechać, i wielu mieszkańców powstawało dla pożegnania N. N. Królestwa. Przed ósmą ruszyli z zamku, i iechali w pośród okrzyków oznaczaiących pożegnanie, na które uprzeymym ukłonem odpowiadaiąc, żegnali nawzaiem wiernych sobie poddanych. Gdy do rogatek o kwadransie na 9tą nadiechali, wystrzały z dział zwiastowały opuszczenie przez nich obwodu stolicy dokąd Ich JO. Xiąże Wódz naczelny, Jenerałowie obecni w stolicy i cały Sztab, iadący na około poiazdu, odprowadzili.

Sessyie Seymowe.

Dnia 20. *Grudnia.* — JW. Minister Skar-

bu głos zabrawszy, wyraził: że proiekt na dniu wczorayszym do Izby Poselskiéy wniesiony tyczący się Opłaty od Stępla, zapewne z tego tylko powodu nie był przyiętym, że ta opłatą mogła się zdawać za wysoko oznaczoną. Miał więc za powinność donieść o tém N. Panu, i za iego rozkazem zatrudnił się wspólnie z Kommissyią Poselską do materyi Dochodów i Skarbu nad umodyfikowaniem tego proiektu. Wzywał Izbę Poselską, ażeby dała baczność na wszelkie szczegóły tey modyfikacyi, i następnie tłumaczył poczynione odmiany. Oświadczył, że podobny dochód niemal w każdym rządzie iest zaprowadzony: cóżby więc znayczyło, gdyby w tym kraiu nie był przyiętym? Mówił nakoniec, że na téy Sessyi wprowadzone ieszczę będą proiekta pod tytułem: Opłaty Patentowego, Ofiary z dóbr ziemiańskich, i zachowania podatków dawnych. W tey zatém dogorywaiacey chwili obrad seymowych czułby się występnym, gdyby trawił czas na zagrzewaniu Izby do przyięcia takowych proiektów. Widzi iednak Skarb zostawiony w niedostatku, tak na opłatę woyska i list cywilnych, iako téż na zastąpienie niedoborów. Oddał potém na ręce Sekretarza Seymowego poprawiony proiekt o Opłatach Stęplowych, który większością 125ciu krések przeciw 42 został przyiętym. — Wprowadził znowu JW. Minister Skarbu proiekt pod tytułem Podatek Patentowy. Wyiaśniał że takowy podatek mnieyszym iest teraz, i dokładniéy na klassy rozłożonym, niż podobny pobór na przeszłym uchwalony Seymie. — Zabrał głos W. Wodziński Kommissarz do materyi Dochodów i Skarbu, oświadczaiąc, że proiekt opłaty od kunsztów, handlu, professyi, rękodzieł i fabryk, nietylko przeciwi się ich wzrostowi, ale nawet wytępienie onych gotuie; z tego powodu radził nieprzyięcie tego proiektu. — W. Godlewski członek teyże Kommissyi wystawiaiąc, że w klassyfikowaniu nie zachowano przyzwoitego stosunku, i ze opłata takowa do wyludnienia miast, i tak iuż upadaiących, przyczyniać się będzie, również nieprzyięcie proiektu doradzał. — W. Morbitzer Deputowany Miasta Krakowa oświadczył, że podatek takowy dla uboższych kontrybuentów koniecznie uciążliwym się staie, nie można albowiem rękodzielników lub rzemieślników wszystkich tąż samą professyią trudniących się, w równym klassę rzędzie. JW. Minister Skarbu odpowiadaiąc na powyższe głosy, utrzymywał, że proponowana opłata iest zbliżoną do sprawiedliwych zasad. Zakończył témi słowy, iż Skarb potrzebuie zasiłku; a ieżeli Oyczyzna zginie i Miasta zginą. — JW. Marszałek Seymowy znayduiąc rzecz dostatecznie roztrząśnioną, zamknął dyskussyią, i podał proiekt do wotowania, który większością: 99 krések przeciw 66 został nieprzyięty. — Wniósł potém JW. Minister Skarbu proiekt pod tytułem: Podatek ofiary z dóbr Ziemiańskich, który zredukowany do opłaty dwudziestu-cztérech od sta dochodu z tychże dóbr Ziemiańskich, i tym sposobem przynoszący znaczną ulgę właścicielóm dóbr téy natury, innych iuż do iego przyięcia nie potrzebuie zalet. — Proiekt ten został większością krések 139 przeciw 20 przyiętym. — JW. Minister Skarbu wniósł znówu proiekt pod tytułum: Zachowanie podatków dawnych: a mówiąc o każdym z tychże podatków, oświadczył co do podatku pod nazwiskiem Pobór od Rzezi mięsa Koszernego, iż takowy nadal nie podług rozkładu na familiie, lecz w miarę konsumcyi założony i arbitralnościóm zapobieży i ulgę konsumentóm przyniesie. — W. Godlewski mówił o modyfikacyi, któréy wymagałyby dimidiæ, tertiæ, quartæ z dóbr narodowych będących w dożywotniém posiadaniu uprzywileiowanych possessorów, i żeby urządzenie soli, równie iak inne wpływy dochód Skarbowy stanowiącey, nastąpić, i pod decyzyią Seymu podane bydź mogło. — JW. Minister Skarbu oświadczył, iż gdy urządzenie solne iest dziełem potrzebuiącém wiele namysłu i rachuby, nie może bydź tak prędko wygotowaném, ażeby pod decyzyią Seymu, którego chwile iuż są krótkiemi, wprowadzone bydź mogło; lecz iakiekolwiek nastąpi toż urządzenie Dekretem N. Pana, iako całego kraiu tyczące się, do wiadomości będzie podane. — Zabrał głos powtórnie W. Godlewski. Ten chociaż przyznawał niemożność zdziałania tego urządzenia w tak krótkim czasie, obstawał iednak, ażeby urządzenie to na wzór cła było zrobione, i pod decyzyią Seymu koniecznie podane. — Na takowy głos JW. Minister Skarbu odpowiadaiąc, oświadczył i zapewnił, że naydogodnieysze użyte będą środki do urządzenia soli, i że takie tylko N. Panu pod zatwierdzenie podane zostaną. — JW. Marszałek Seymowy widząc rzecz dostatecznie

roztrząsnioną, zamknął dyskussyią i podał proiekt do wotowania, który większością kresek 134 przeciw 21 pryiętym został.

Dnia 21go Grudnia — JW. Minister Skarbu mówiąc o nieprzyiętym proiekcie Opłaty patentowey oświadczył, iż go po należytém roztrząsnieniu przez Kommissyią Poselską, na następném posiedzeniu poda powtórnie pod decyzyią Izby Poselskiéy; potém wprowadził proiekt pod tytułem: Pobór Produktów dla Woyska. Mowiąc za pomienionym proiektem do Reprezentantów Narodu, którzy zwrócili iuż uwagę na konieczne kraiu potrzeby, dodał, że woysko nietylko płaconém, ale i żywioném bydź powinno, a ztąd wywodził nieuchronną potrzebę ustanowienia poboru produktów w naturze. Wystawiał że proiekt ten przez Kommissyią był roztrząsany i przyięty. Oświadczył, iż wolą iest N. Pana, aby dla większéy oszczędności, tudzież dogodności dla obywatelów, Administracyia żywności była odtąd powierzoną Władzóm Departamentowym i Powiatowym. — WW. Godlewski i Dembowski radzili przyięcie tego proiektu. W. Owidzki oświadczył, że mowić w tak ważnym przedmiocie, i bydź troskliwym, ażeby waleczni bracia nasi nie doznawali niedostatku, iak iest świętém każdego Polaka uczuciem, tak równie chlubném staie się Reprezentanta przeznaczeniem. Na próżno byłoby dowodzić, że rok teraźnieyszy nadzwyczayną z powodu nieurodzaiu dotknięty klęską, w smutném mieszkanców Xięstwa naszego stawia położeniu. Każdy tém okropném przeięty zdarzeniem, skutków iego wygląda z boiaźnią. Iuż w wielu mieyscach od saméy prawie iesieni żywią swych włościan dobroczynni dziedzice, i wcześnie przewiduią potrzebę opatrzenia ich w zasiewy wiosienne. Ten zatém niedostatek porównany z potrzebami zasilania włościan i dostarczania produktów dla woyska, postawi każdego prawie w niemożności uiszczenia się tym obowiązkóm. Odwoływał się do świadectwa JW. Ministra Spraw Wewnętrznych, który maiąc rzetelne o tém z Departamentów doniesienia, wczesnego zakupienia zboża nieuchronną zapewne znayduie potrzebę. — Dodał, że lubo naydotkliwsze tłoczą Narod uciski, byłoby iednak występkiem gdyby potrzebney dla woyska odmówił żywności; Kommissyia zatém z przytomną uwagą rzecz rozbiéraiąc, proiekt ten przyięła. Odwoływał się nareście do obywatelskiéy JO. Xięcia Ministra Woyny gorliwości, że przez zaprowadzenie nayścisleyszéy w rozdawaniu produktów dla woyska oszczędności, potrzeby iego godzić zechce z widocznym czasów obecnych niedostatkiem. — JW. Minister Spraw Wewnętrznych, oświadczył, że doniesienia od Władz Departamentowych odebrane sprawdzaią to, co o nieurodzaiach W. Owidzki w powyższym głosie oświadczył; lecz to nie uszło baczności Rzadu, i z tego powodu, gdy proponowana ilość produktów dopiéro na czas od 1. Czerwca przyszłego roku dostarczaną bydź ma, a tymczasem niedostatek owsa, tego to artykułu, którego zbyt mało tegoroczne wydały plony po magazynach iuż okazuie się, w dodatkowéy więc ilości położone iest żyto, które niedostatek owsa zastąpi. — JW. Minister Skarbu oświadczył; iż N. Pan upoważnił go do oznaymienia Izbie, że odstawę produktów naydalszą w razie potrzeby na 25 mil od miasta powiatowego proponowaną, redukuie tylko na mil 20. — JW. Marszałek Seymowy znayduiąc proiekt dostatecznie wyiaśnionym, podał go do wotowania; który to proiekt większością kresek 96 przeciw 70. nie został przyięty. — Gdy żadne inne proiekta w dniu tym do wprowadzenia przygotowane nie były, przeto JW. Marszałek Seymowy tłumacząc uczucia Izby, że usunięcie powyższego proiektu nastąpiło iedynie z powodu niedogodności, które Izba Poselska w odstawianiu produktów upatrywać mogła, wezwał JWW. Ministrów, ażeby donosząc to do tronu N. Pana, dołączyli oraz prosbę od Izby Poselskiéy, iżby proiekt o Poborze produktów dla woyska na nowo do roztrząsania podany, i do decyzyi Izby Poselskiéy zwrócony bydź mógł; poczém rozwiązał sessyią do dnia następuiącego.

Mowa JW. Matuszewica, Ministra Przychodów i Skarbu, miana w Izbie Poselskiey, przy wprowadzeniu Proiektów Skarbowych dnia 17. Grudnia 1811. roku.

Prześwietna Izbo Poselska!

Za naywyzszym rozkazem Jego Królewskiey Mości Pana naszego Miłościwego, mam wnosić Proiekta w materyi Skarbowéy, godnéy ważnością swoią, aby całą téy szanownéy Izby ściągnęła uwagę. Mam mówić o rzeczy na któréy istotnie opiera się byt, bez-

pieczeństwo, rząd ogólny całego kraiu, i która znowu nayściślèy dotyka poiedynczego losu każdego Obywatela i mieszkańca. — Dla tego właśnie, że rzecz tak główna iest razem publiczną i osobistą; mówić mi o niéy z śmiałą otwartością i zaufaniem należy. Szczęśném i nie łatwo w którymkolwiek kraiu lub Rządzie powtarzaiącém się zdarzeniem, ten mi się zaszczyt, ta droga dostaie korzyść, iż tłumacząc zamiary Króla, który poddanych swoich za własne uważa dzieci, odzywam się do Reprezentantów Narodu, którzy w Królu swoim prawdziwego uznaią Oyca; tak iest, mówię w Imieniu Monarchy, którego świętość duszy, dobroć serca, mądrość i sprawiedliwość światu całemu głośna, czuwa nad całością praw naszych, czuie i dzieli wszelkie nasze cierpienia, a w nieprzerwanym i codziennym trudzie naywyższego steru, uznaiąc obowiązek udzielonéy mu od Boga namiestniczéy nad ludami władzy, stawia nam i cnoty nayczystszéy, i doskonałego urzędowania przykład. Mówię przytém do Obywatelów, do Polaków, którzy zasłużone niegdyś, przyćmione późniéy odzyskali u świata przyznanie, że w hołdzie przywiązania, wierności i czci dla Tronu, żadnemu nie ustępuią narodowi, wyprzedzaią wielu w tém szlachetném uczuciu, które dobru ogólnemu, wszelką osobistą dogodność poświęcać każe, i obrawszy od wieków i na wieki Oyczyznę za pierwszy cel miłości i ofiar, im więcéy dla niéy znosić im przychodzi, tém więcéy ią kochać umieią.

Grzeszyłbym zaiste tak krótkich chwil Seymowych marnotrawieniem, gdybym się miał szerzyć nad tém, co każdy tu zasiadaiący widzi, czuie, i uznaie. Komuż iawnemi nie są potrzeby kraiowe nieuchronnego zaradzenia wymagaiące? Kto może nie pragnąć, aby Rodacy i Bracia składaiący to waleczne Woysko, któremu tyle sławy i korzyści narodowéy winniśmy, na którém opieramy obronę i losy nasze, żołdu i opatrzenia stałe otrzymali zapewnienie? Kto nie przyzna, iż sprawiedliwość, ta pierwsza korzyść towarzyskiego związku, i porządek społeczny, i domowa swoboda, i bezpieczeństwo prywatnego mienia, bez ustanowienia dostatecznych na koszta Rządowe funduszów upaśćby koniecznie musiały? Albobym znać Ziomków moich i cenić ich nie umiał, albo nie mylę się gdy sądzę, iż wtedybym chyba zadziwił i oburzył Słuchaczów moich, gdybym śmiał Woyska i Rządu zaniedbanie doradzać: lecz nie uyrzę pewnie w tym obywatelskiém gronie zachmurzonego czoła, kiedy trafiaiąc do powszechnego serc uczucia, i mówiąc za opatrzeniem Skarbu nie obfitszym iak dotąd, lecz skuteczniéy pewnym, mówię za utrzymaniem Rządu i Woyska, za utrzymaniem bytu ogólnego, w którym się zamykaią wszystkie losy prywatne, zgoła za tym ratunkiem, bez którego nie na korzyść, lecz na zgubę obróciłby się każdemu grosz odmówiony skarbowi.

Kiedy zaś świętość tego grosza iest nieustannie uwadze i sercu moiemu przytomna; kiedy wiem i pomnę, że ten grosz w szczupłéy nader ilości iest haraczem na zbytku i wymysłach pobranym, a w naywiększéy części ręka gorliwa, lub ręka robocza uymuie go własnéy potrzebie, własnemu może wyżywieniu, aby go Oyczyznie ponieść w daninie: o zaiste! nie zamilczę, owszem silniéy głosu dobędę, abym uszanował tę wielką prawdę, że pierwszym ratunkiem, pierwszym źródłem zasilenia Skarbu bydź powinna ścisła oszczędność i odcięcie wszystkiego, coby w wydatkach publicznych zbyteczném było lub niepotrzebném.

Zasada tak iasna, tak powszechnie w każdym dobrym, bądź publicznym, bądź prywatnym Rządzie przyięta, nie mogła bydź zapomnianą od Króla, który piękną Oyców swoich dziedzinę, skutkiem długiego klęsk pasma zadłużoną i zubożoną obiąwszy, mądrém, Oycowskiém i istotnie gospodarném staraniem do świetnego stanu obfitości i szczęścia doprowadzić potrafił Nayiaśnieyszy Pan raczył podobną, i do późniéy mu przybyłych dzieci rozciągnąć pieczołowitość, i w poprzedniczym pobycie, kiedy nam dobrotliwe oblicze swoie oglądać pozwolił, chcąc gruntownie wszelkie sprostować wyboczenia, a z porządku służby Rządowéy nie nadwerężyć, wyznaczonéy od siebie z Rady Stanu Deputacyi rozkazał, aby trzymaiąc się ściśle zasad i przepisów Konstytucyi, a szukaiąc wszędzie oszczędności i ulepszeń, cały skład ogółowéy i szczegółowéy administracyi roztrząsnęła. Losem dla mnie szczęśliwym wybór łaskawy Jego Królewskiéy Mości i mnie w gronie powołanych umieścił. Z chlubą i wdzięcznością wspominać mi przychodzi te chwile, kiedy łącząc chęć szczérą do wyższéy Kollegów moich zdolności, w ich świątle naukę, w ich przykładzie, cnót obywatelskich

czerpałem wzory. Zamiar dzieła był zbawienny, duch pracuiących nayczystszy, i owoc pracy nie stał się daremnym.

Myśli podane przez Deputacyą zyskały po większéy części naywyższe Jego Królewskiey Mości przyzwolenie; w ich skutku porównanie kosztów Rządowych ostatniorocznych z podaiącemi się na rok przyszły, sześcio milionowe wydatków okazuie zmnieyszenie i nie na tém oszczędności koniec. Zmiana w służbie publiczney, choćby w zamiarze była zbawienna, w skutkach pilnie wyrachowana, nagle i porywczo uskuteczniona bydź nie może. Oszczędność się zaczęła, oszczędność doydzie do prawdziwego ścisłości kresu. Smiem to wróżyć i zapowiadać, bo tam, gdzie duchem Panuiącego iest mądrość i sprawiedliwość, a duchem Narodu miłość Oyczyzny i Króla, dobro każde skoro iest prawdziwém, przypadkowo spóźnić się może, lecz koniecznie spełnić się musi.

Zwróciwszy ważny przedmiot kosztów Administracyynych na tor oszczędności, w dalszem szukaniu środków zasilenia Skarbu powinnością się stało każdy z trwaiących teraz podatków pilnie roztrząsnąć, w każdym śledzić, iakie wady, a iakie iemu służyć mogą zalety? Każdego ciężar porównywać z istotną dźwigaiących możnością, i podług téy miarkować, czy dla przeciążenia ulżonym bydź powinien, czy też bez przeciążenia podniesionym bydź może?

W takim duchu, z takiém staraniem są układane i na takich prawidłach oparte Proiekta, które Prześwietnéy Izbie przynoszę. Tu hołd prawdzie należny wyznać mi to każe, co stanie się pewnie w oczach tego szanownego Grona rękoymią dobroci proiektów, i pobudką do przyięcia onych z ufnością, Proiekta te są po większéy części wspomnianéy dopiero przezemnie Deputacyi dziełem.

Ulżyć gdzie przeciążenie okazało się rzeczywistem, a ubytek dla Skarbu z takowéy ulgi wynikaiący nagrodzić sposobami, z którychby nowe przeciążenie wyniknąć nie mogło, o to iest ogólna przyniesionych Proiektów zasada; z niey wynika, iż gdy zmnieyszenie na iednych podatkach proponowane, znaczny w percepcie Skarbowéy zamierza uszczerbek, nagroda onego konieczna i nieuchronna, ieśli nie ma stać się uciążliwą, zebraną bydź musi z cząstkowego podwyższenia innych dawnych podatków, i z dopuszczenia dwóch nowych, które w znoszeniu i poborze nie mogą bydź trudnemi. Ztąd także wynika, iż wszystkie Proiekta razem ważone i kombinowane, znayduią się w ścisłym i wzaiemnym między sobą stosunku, że Proiekt każdy; gdyby miał bydź uważanym poiedynczo, mógłby bydź uważanym opacznie; że tam, gdzieby mógł mieć mieysce zarzut uciążliwości, gdyby z innéy strony lub z innych miar ulga zapewnioną nie była, obok zapewnioney ulgi niknie uciążliwości boiaźń; że zatem maiąc stanowić o którymkolwiek Proiekcie, inne wszystkie mieć trzeba na pamięci, i ogółu z uwagi tracić nie można. Dla tych to przyczyn chociaż z prawa i porządku Proiekta koleyno bydź powinny i będą Prześwietnéy Izbie Poselskiéy podawane, powinnością iest moią wszystkich tu krótki i wierny wystawić obraz.

Lubo zaś nie ma i iednego Proiektu, którenby nie świadczył czułéy Króla nad Narodem pieczy, bądź przez troskliwość o zaradzenie głównym kraiu potrzebom, bądź przez staranie w usuwaniu z każdego podatku dokuczeń lub nadużyciów, nad same opłatę częstokroć dotkliwszych; gdy atoli we wszystkich kraiach częściéy słyszeć się zdarza o nakładaniu nowych, iak o zmnieyszaniu raz nałożonych podatków, gdy szczególniéy Frydery kowi Augustowi zachowanem bydź zdaie się, aby podatek ustanowiony cofał lub odwoływał, gdy go niepotrzebnym sądzi, lub uciążliwym uznaie, zacznę od tych proiektów, w których się iawniéy i wyraźniéy maluie ukochanego nam Króla Oycowska dobroć.

Podatek gruntowy zwany Ofiarą z dóbr Ziemiańskich, rolniczemu kraiowi naszemu zaiste naywłaściwszy, w samem pierwiastkowem ustanowieniu swoiem zboczył z prawdziwego toru. Nie dostrzegło prawo, aby z sprawiedliwą równością był rozłożonym, i aby na samych tylko gruntowych dochodach opartym został. Pierwsza niedogodność doyrzana natychmiast, sprawiła, że ieden i tenże sam Seym, i ofiarę, i dla równieyszego iéy rozkładu Kommissyą Koekwacyiną postanowił. Póki atoli właściciel Ziemiański udział dochodu swego nader szczupły dziesiątą częścią zwany, lecz mniéy daleko wynoszący, składał Skarbowi, póty obie wspomnione wady czuć się prawie nie dały. Kiedy Rząd Pruski podniósł go od dziesięciu do 24ch, i wtedy ieszcze uciążliwość nie stała się dotkliwą; obfitość krąża-

cych w kraiu kapitałów, swoboda handlu, łatwość odbytu, wysokość cen na płody rolne, nagradzały sowicie przyrost gruntowego ciężaru. Lecz ledwie ostatnie posiedzenie Seymowe w cnotliwym i pamiętnym zapale okrzyknęło teyże ofiary więcey niż we dwóynasób podwyższenie, powstała woienna burza. Odpieranie napaści, samo nawet posuwanie zwycięztw, nowych, nadzwyczaynych i ogromnych potrzebowało wysileń. Nie żałuycie ofiar waszych wy zacni dawnieyszych Departamentów Reprezentanci, i wy późniey przyłączeni Bracia; nie żałuycie żeście w pomoc walce i sprawie Narodowey wszystko ponieśli. Owocem wspólnego ducha i cnoty waszey iest to dobro, droższe nad wszystkie dobra, że w tey odwieczney obrad Narodowych Swiątyni, pod strażą Praw i Konstytucyi, opartey na tych samych zasadach, iakieśmy w sławnym dniu 3cim Maia zaprzysięgli, pod Królem, którego iuż w ów czas serca nasze na tron wezwały, obyczaiem i mową Oyców naszych o głównych kraiu sprawach i potrzebach radziemy. Tak iest, mnie się dostało bydź bezpośrednim świadkiem, że ten, którego Bóg przeznaczył, ażeby się krzywd pomścił i ożywił popioły nasze, dla tego nas uznał godnemi mieć byt Narodowy, mieć Oyczyznę, iż się przekonał, że dla tey Oyczyzny i ginąć, i żyć w ubóstwie iesteśmy gotowi. Pokóy uwieńczył waleczność Woyska i patryotyzm Narodu sławy iego i granic rozszerzeniem; pokóy atoli nie dał zupełnego po klęskach odetchnienia, nie przyprowadził tych błogosławieństw, dla których go ludzkie plemie pierwszym darem Niebios nazywa. Zatrzymał boie, przerwał krwi wylew, uciszył lądy, nie uciszył morza; brzegi iego zostały i bydź muszą spiżami i zbroyną naieżone strażą, i krnabrna Wyspiarzów chciwość odsuwa ieszcze ten moment, kiedy uniżą się morza przed głosem, którego naydalsze słuchaią lądy; moment ważny, w którym ten, co zwalczywszy domową wyuzdaney wściekłości poczwarę, geniuszem świat zadziwił, orężem zgromił, Księgą praw doskonalszych udarował, będzie mógł także na świat cały rozciągnąć powszechne i nieocenione swobodnego handlu korzyści.

Nie tu iest mieysce roztrząsać czyli podatek ofiary, iak ostatnia Seymowa uchwałą powiększoną została, byłby przeciążaiącym, gdyby wrócony handel na nowo zakwitnął? W dzisieyszey nad proiektami Skarbowemi rozwadze, przeszłością naszą iest czas od ostatniego posiedzenia upłyniony, a przyszłością ten, który do następnego Seymowego ziazdu upłynie. Owóż w tych zakresach widząc wyniszczenie zapasów i zmnieyszenie cyrkuluiącey gotowizny, widząc handel zatamowany, odbyt płodów rolniczych niepewny i trudny, któż może nie przyznać, że podatek Ofiarą zwany, stał się teraz i byłby nadal istotnie i srodze przeciążaiącym? Stwierdza to osobiste i naybliższe każdego Posiedziciela ziemi doświadczenie; stwierdzaią ogromne zaległości na kontrybuentach; bo gdy inny każdy podatek mógł dla niewyraźności prawa lub przepisów exekucyinych opóźniać się w poborze, ten, oddawna znany, z natury swoiey w wyrachowaniu i w poborze nayprostszy, samém niewpływaniem do Skarbu dowodził rzeczywistą kontrybuentów niemożność; stwierdzaią nakoniec przeciążenia tym podatkiem środki same, których Rząd użył, aby kontrybuentom do wyiścia z zaległości dopomógł: konie, produkta, podwody, robotnik, przyimowane w podatku, równie iak rozmaite rat podziały, i rozmaite dla spiesznieyszych w składaniu należności Skarbowey ustąpienia, dały wprawdzie kontrybuentom łatwość zaspokoienia podatku, dały sposób opatrzenia nadzwyczaynych potrzeb, lecz Skarb na liczne i wielorakie naraziły szkody. Zaczęły się rodzić remanenta z remanentów, mnożyć oblikwidacye, wikłać rachunki, i gdy podatki mogły się zaspokaiać bez wnoszenia do kass poborowych i bez ich wiedzy, upadła sposobność i pewność wcześney wpływów Skarbowych rachuby. Skarb produkt każdy płacąc drożey nad powszechną cenę, mniey wybrał w produktach, niż mu należało w istocie; a gdy nadzwyczayne wydatki pochłonęły fundusze, zwyczayne, i potoczne równie nagłe i nieuchronne, znalazły się z funduszów ogołoconemi. — Przecież w tym Skarbie wszystko nasze widzieć powinniśmy; i iego strata czyiąż ieżeli nie naszą iest stratą?

Dodaymy, że podatki gruntowe składaią nayznakomitszą część Skarbowego dochodu; zawód więc na ich wpływie dla Skarbu iest nayniebezpiecznieyszy; dodaymy, że te podatki opieraią się na rolnictwie, na tey nayistotnieyszey siły i zamożności kraiowey podstawie; przeciążenie więc tym rodzaiem podatków iest nad wszelkie inne szkodliwszém, bo niszczy i wysusza w samém źródle głów-

na moc i bogactwo kraiowe. Kiedy zaś nam i urzędowa i obywatelska powinność nakazuie myśleć o poiedynczéy doli mieszkańców, ile razy myślimy o Skarbie, znowu naygruntownieysze przekonanie ostrzega, iż próżnobyśmy pomyślność prywatną ubezpieczyć mniemali, Skarb w smutnym zostawuiąc niedostatku. Zdaie mi się, iż poprzednicze choć krótko przezemnie dotknięte uwagi, okazały dostatecznie, że równie Skarbu iak Kontrybuentów interes, doradza ulżenie podatku gruntowego Ofiary z Dóbr Ziemiańskich.

Jeden z wnoszonych dziś proiektów zawiera w treści, aby podwyższenie Ofiary, na ostatniém posiedzeniu Seymowém uchwalone, było uchyloném, z zostawieniem Ofiary dawnéy 24ch od sta, do nowo wynalezionych użytków rozciągnionéy.

Sądzę, iż powody takowego poiektu iuż wyiaśniłem, o skutkach iego wspomnieć mi zostaie.

Uyrzy właściciel ziemi pomnożoną miarę zamożności i funduszu swoiego; bo któż nie widzi, iż tyle ziemi iego przyrośnie wartości, ile z niéy w ulżonym podatku spadnie ciężaru?

Uyrzy zapewnioną domowego obeyścia spokoyność i słodycz, kiedy dochód swóy zbiegiem tylu przeciwnych okoliczności uszczuplony, nie będzie musiał cały prawie ponieść do Skarbu; przestanie dręczyć się wyrzucaniem samemu sobie, że w długu swiętym własnéy zawinia Oyczyznie, i nie będą iuż wisieć nad nim exekucyyne przynaglenia, nieuchronne wprawdzie, lecz srodze upokarzaiące dla tych dusz, u których własne ich czucie i gorliwość Obywatelska, silnym i nieustannym są bodźcem.

Ożywić się będzie mogło nachylone znacznie do upadku rolnictwo, boć przecię po zaspokoionym podatku, zbędzie część dochodu na gospodarskie nakłady, i pomimo twardości czasów, ieszcze orzeźwiony przemysł lub dawne wzmocnić, lub nowe źródła dochodu otworzyć potrafi. Im znacznieysza iest ilość podatku, tym uciążliwsze skutki pierwotnéy nierówności rozkładu; ulżyć w przeciążeniu, iest to więc istotnie i skutecznie wady nierówności ułagodzić, iest to stąpić krok ważny ku przygotowaniu sprawiedliwszego na przyszłość porównania, i usunąć część przeszkód, zamiar takowy zatrudniaiących.

Nakoniec zmnieyszenie podatku Ofiary otworzy drogę i ułatwi sposobność do dalszych ulżeń, niemniéy ważnych i użytecznych w zmianie ciężarów innych, któréy zmiany, sposób i korzyść osobno przełożone zostaną.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 30. do 31. Grudnia 1811.

Dnie	Czas postrzeżenia	Barometr.	Ciepłomierz Reaumura.	Kierunek Wiatrów. *)	Odmiany powietrza.
30	8. z rana	27, 9, 10.	+ 0, 1.	Po. średni	pochmurno, mgła, śnieg.
	3. po połud.	27, 10, 8.	— 1, 3.	P. P. Z. średni	pochmurno.
	10. w nocy	27, 10, 6.	— 2, 7.	Po. słaby	pochmurno.
31	8. z rana	27, 10, 1.	— 3, 9.	Z. słaby	pochmurno, potém śnieg.
	3. po połud.	27, 10, 3.	— 3, 3.	Z. mocny	pochmurno, potém śnieg.
	10. w nocy	27, 11, 4.	— 5, 4.	Z. mocny	lekkie chmury, rzadka mgła.

*) *Dla szczupłości mieysca, następuiące nazwiska wiatrów pierwszemi tylko literami są znaczone.* P. *północny*; Po. *południowy*; W. *wschodni*; Z. *zachodni*; Po W. *południowo wschodni*; P. Z. *północno zachodni.*

Dla umieszczenia ważnych politycznych wiadomości obszérnieysza osnowę maiących, opuszczać się będą czasem statystyczne, ekonomiczne i rozmaite pisma, iednakże zawsze późniéy umieszczone zostaną tak, iż Czytelnicy w tym względzie nic nie utracą.